

PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 9/1999 vp

Puhemiesneuvoston ehdotus uudeksi eduskunnan työjärjestykseksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 5 päivänä lokakuuta 1999 lähettänyt perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi puhemiesneuvoston ehdotuksen uudeksi eduskunnan työjärjestykseksi (PNE 1/1999 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- II varapuhemies Jukka Mikkola
- eduskunnan pääsihteeri Seppo Tiitinen, eduskunnan apulaispääsihteeri Jouni Vainio, edus-

kunnan lainsäädäntöjohtaja Keijo Koivukangas ja eduskuntasihteeri Ritva Bäckström, eduskunnan kanslia

- lainsäädäntöneuvos Sami Manninen, oikeusministeriö
- valtiopäiväneuvos Erkki Ketola
- kansleri Jaakko Nousiainen
- professori Ilkka Saraviita
- professori Martin Scheinin
- professori Kaarlo Tuori
- professori Veli-Pekka Viljanen.

PUHEMIESNEUVOSTON EHDOTUS

Uusi Suomen perustuslaki tulee voimaan 1.3.2000. Se kumoo nykyisen valtiopäiväjärjestyksen, johon eduskuntatyön sääntely pitkälti perustuu. Suuri osa valtiopäiväjärjestykseen sisältyvästä yksityiskohtaisesta sääntelystä on jätetty pois uudesta perustuslaista, johon on otettu lähinnä perussäännökset eduskunnan asemasta ylimpänä valtioelimenä ja sen suhteista muihin valtioelimiin sekä kansanedustajien asemasta. Eduskunnan toiminnasta siihen on otettu keskeiset säännökset eduskunnan päätöksenteosta sekä vähemmistön asemasta ja oikeuksista.

Eduskuntatyön sääntelyn yksityiskohtaisuus on tarkoitus säilyttää uudistuksen yhteydessä ja siirtää pääsääntöisesti eduskunnan työjärjestykseen ne valtiopäiväjärjestyksen säännökset, joita ei ole otettu uuteen perustuslakiin. Nykyisestä työjärjestyksestä ehdotetaan vastaavasti siirrettäviksi joitakin yksityiskohtia erilaisissa ohjesäännöissä ja puhemiesneuvoston ohjeissa säänneltäviksi.

Eduskunnan uusi työjärjestys on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti uuden perustuslain kanssa 1.3.2000.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Puhemiesneuvoston ehdotuksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää ehdotusta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa puhemiesneuvoston ehdotukseen sisältyvän työjärjestysehdotuksen hyväksymistä jäljempänä selostettavin huomautuksin ja muutoksin.

Suomen perustuslain 52 §:n mukaan eduskunnan työjärjestyksessä annetaan tarkempia säännöksiä valtiopäivillä noudatettavasta menettelystä sekä eduskunnan toimielimistä ja eduskuntatyöstä. Työjärjestys hyväksytään lakiehdotuksen käsittelystä säädetyssä järjestyksessä ja julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa. Useissa perustuslain säännöksissä on yksittäisiä viittauksia työjärjestykseen ja siinä säädettäviin asioihin (34—37 ja 39—41 sekä 45, 46, 50, 72 ja 83 §).

Puhemiesneuvoston ehdotus uudeksi eduskunnan työjärjestykseksi on annettu Suomen perustuslain voimaantulojärjestelyistä annetun lain (732/1999) 7 §:n nojalla. Sen mukaan eduskunta voi puhemiesneuvoston ehdotuksesta ja noudattaen valtiopäiväjärjestyksen nykyisiä säännöksiä lainsäätämisyjärjestyksestä eli kolmessa täysistuntokäsittelyssä hyväksyä uuden työjärjestyksen jo ennen perustuslain voimaantuloa. Työjärjestys ei voi kuitenkaan tulla voimaan ennen perustuslain voimaantuloa.

Yksityiskohtaiset perustelut

2 luku. Eduskunnan valitsevat toimielimet

Ehdotuksen 7 § merkitsee joitain muutoksia nykyiseen valiokuntajärjestelmään. Työasiainvaliokunnan nimi muutetaan työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunnaksi. Tämän johdosta on korostettava, että tasa-arvokysymykset ovat ennen muuta perusoikeusjärjestelmän osa ja siten perustuslain asettamien tasa-arvovaatimusten noudattamisen valvonnassa perustuslakivaliokunnalla on eduskunnan sisällä keskeinen vastuu.

Lisäksi ehdotetaan tulevaisuusvaliokunnan muuttamista pysyväksi erikoisvaliokunnaksi. Vuodesta 1993 alkaen tilapäisenä valiokuntana toiminut tulevaisuusvaliokunta poikkeaa tehtäviltään selvästi nykyisistä pysyvistä erikoisvaliokunnista, koska sen tehtäviin ei ole kuulunut lakiehdotusten valmistelevaa käsittelyä. Pysyvien valiokuntien päätehtävänä voidaan perustuslain 40 §:n perusteella pitää juuri asioiden valmistelua täysistuntoa varten. Perustuslain 35 §:n 1 momentin nojalla yksittäistä valmistelutehtävää varten eduskunta voi asettaa myös tilapäisen valiokunnan. Sellainen voidaan asettaa myös "tutkimaan erityistä asiaa". Valiokunnan mielestä tästä sääntelystä seuraa, ettei ole perustuslain tarkoitusta vastaavaa asettaa pysyväksi valiokunnaksi tulevaisuusvaliokuntaa, jonka tehtävät eivät millään säännönmukaisuudella liity perustuslain 3 §:n 1 momentissa säädettyihin eduskunnan perustehtäviin. Valiokunta on poistanut 7 §:n 1 momentista tulevaisuusvaliokuntaa koskevan maininnan.

Nykyinen tulevaisuusvaliokunta on asetettu kuluvaksi vaalikaudeksi jatkamaan tulevaisuuden kehitystekijöiden ja kehitysmallien arviointia. Tällöin valiokunta kiinnittää huomiota Suomen asemaan maailmanlaajuistumiskehityksessä ja luonnonvarojen hyödyntämisessä sekä perehtyy tulevaisuuden tutkimuksen ajankohtaisiin menetelmäkysymyksiin. Tulevaisuusvaliokunta jatkaa myös teknologian arviointitoimintaa eduskunnassa. Perustuslakivaliokunta pitää sinänsä tärkeänä, että näitä tehtäviä hoidetaan kansanedustuslaitoksessa. Niiden organisoiminen pysyväisluonteisesti valiokuntamuotoon ei kuitenkaan ole asianmukaista. Perustuslakivaliokunnan mielestä asiaa on selvitettävä niin, että tällaisten tehtävien hoitaminen voidaan organisoida tarkoituksenmukaisella tavalla eduskuntatyön kannalta viimeistään seuraavan vaalikauden alusta alkaen.

Valiokunta on poistanut 7 §:n 2 momentista tarpeettomana (6,1 §:n 13 kohta) puhemiesneuvoston ehdotusta koskevan maininnan.

Ehdotuksen 11 §:n 1 momentin mukaan eduskunnan oikeusasiamiehen ja apulaisoikeusasiamiehen vaalit toimitetaan kuten puhemiehen vaali eikä vaalissa sallita keskustelua. Vastaavat säännökset sisältyvät eduskunnan toimittamia vaaleja yleisesti koskevaan 16 §:n 1 momenttiin, joten valiokunta on poistanut ne 11 §:stä tarpeettomina. Momentista on myös poistettu vaatimus siitä, että perustuslakivaliokunta antaa kirjallisen arvion oikeusasiamiehen tehtävään ilmoittautuneista. On riittävää, että valiokunta arvioi ilmoittautuneita. Se itse päättää, annetaanko asiasta kirjallinen arvio.

Ehdotuksen 16 §:n 3 momentti koskee valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajan valintaa. Valiokunta on tehnyt momenttiin sen 11 §:n 1 momenttia vastaavan muutoksen, että valtiovarainvaliokunnan suorittama arviointi hakijoista on riittävää eikä valiokunnan siten välttämättä tarvitse antaa heistä lausuntoa.

3 luku. Asiain vireille tulo valtiopäivillä

Ehdotuksen 20 §:n 2 momentin sanamuoto johtaa siihen, että talousarvioaloite voitaisiin tehdä jo ennen kuin valtion talousarvioesitys on ilmoitettu saapuneeksi. Valiokunta on muuttanut momenttia nykytilan säilyttämiseksi tältä osin.

Perustelujen mukaan 21 §:ssä säädetään edustajan oikeudesta tehdä ehdotuksia, mutta pykälä on muotoiltu menettelysäännökseksi. Valiokunta on muuttanut pykälän sanamuotoa sen tarkoitusta vastaavaksi.

Ehdotuksen 30 §:n 1 momentin lausunnon antavia valiokuntia koskevan kohdan sanamuodon näennäisen ehdottomuuden johdosta valiokunta toteaa perustuslain 96 §:n 2 momentista johtuvan, että puhemies voi yksittäistapauksessa jättää lähettämättä valtioneuvoston kirjelmän lausunnolle erikoisvaliokuntaan.

4 luku. Asiain valmistelu täysistunnolle

Ehdotuksen 32 §:n 2 momentin mukaan eduskunta päättää lähetekeskustelun jälkeen, mihin valiokuntaan asia lähetetään. Päätös sisältää niin asian valmistelevasti käsittelevän valiokunnan kuin tarvittaessa yhden tai useamman sille lau-

sunnon antavan valiokunnan nimeämisen. Avomiksi 31 §:n näkökulmasta jää, käydäänkö lähetekeskustelu myös hallituksen esitystä täydentävän esityksen johdosta. Täydentävä esitys joka tapauksessa lähetetään 31 §:n mukaan alkupeleistä esitystä valmistelevasti käsittelevään valiokuntaan. Tarve käydä lähetekeskustelu täydentävän esityksen johdosta voi sinänsä vaihdella tapauksittain. Tätä merkittävämpi näkökohta on, että täydentävä esitys saatetaan antaa sellaisessa vaiheessa, jossa asian eduskuntakäsittely on syystä tai toisesta saatava päätökseen kiireellisesti tai jolloin asian tiedetään tulevan nopeasti täysistuntokäsittelyyn valiokunnan mietinnön pohjalta.

Valiokunnan mielestä työjärjestykseen on syytä sisällyttää se mahdollisuus, että lähetekeskustelu jätetään käymättä täydentävän esityksen johdosta. Lähtökohtana kuitenkin on, että työjärjestyksen säännöksiä sovellettaessa täydentävää esitystä pidetään hallituksen esityksenä, joten lähetekeskustelun sivuuttaminen tulee kysymykseen poikkeuksellisesti. Lähetekeskustelun tarpeellisuuden arvioiminen sopii lähinnä puhemiesneuvostolle. Jos se päättyy lähettämään asian suoraan valiokuntaan, sen tulee ottaa huomioon 31 §:n perusteluissa mainitut seikat. Puhemiesneuvoston tällaisesta päätöksestä ilmoitetaan täysistunnossa. Valiokunta on lisännyt tällaiset säännökset 32 §:n 2 momenttiin.

Ehdotuksen 32 §:n 3 momentti koskee asioiden lähettämistä lausunnolle eduskunnan päätöksellä. Asiaan liittyy 38 § valiokunta-aloitteisesta lausuntomenettelystä. Lausuntomenettelyn perustuslakivaliokunnan työn kannalta merkittävin osa kohdistuu asioiden perustuslainmukaisuuteen tai niiden suhteeseen ihmisoikeussopimuksiin. Valiokunta huomauttaa, että uuden perustuslain 73 §:n johdosta poikkeuslakimahdollisuuden sallittavuus supistuu siinä säädetyn rajatun poikkeuksen vaatimuksen takia. Tästä syystä ja perustuslakiuudistuksessa omaksutun poikkeuslakien välttämisen periaatteen vuoksi (PeVM 10/1998 vp, s. 22—23) on vastaisuudessa aiheellista kytkeä perustuslakivaliokunta sellaisten asioiden valmisteluun, joissa poikkeuslain säätäminen on esillä.

Tähän asti noudatetun käytännön mukaan perustuslakia on saatettu muuttaa myös muun valiokunnan kuin perustuslakivaliokunnan valmistelevan käsittelyn pohjalta. Tällöin perustuslakivaliokunta on yleensä antanut lausunnon asiasta (ks. kuitenkin lait 579 ja 580/1995). Valiokunta pitää muun muassa perustuslain yhtenäisyyttä koskevista syistä tärkeänä, että tulevaisuudessa perustuslain säätämistä, muuttamista tai kumoamista tarkoittavien lakiehdotusten valmisteleva käsittely aina tehdään perustuslakivaliokunnassa. Tilanne on asiallisesti sama eduskunnan työjärjestystä koskevia ehdotuksia käsiteltäessä.

Perustuslakia koskeva lakiehdotus saattaa sisältyä laajaan kokonaisuuteen, jonka pääosa muodostuu tavallisina lakeina säädettävistä uudistuksista. Ei ole välttämättä tarkoituksenmukaista, että esimerkiksi tällainen hallituksen esitys tulisi kaikin osin valmisteltavaksi perustuslakivaliokuntaan. Näin ollen saattaa olla asianmukaista hajauttaa esitys valmistelevasti käsiteltäväksi kahteen valiokuntaan. Koska tämä merkitsee poikkeusta siitä pääsäännöstä, että kunkin asian valmisteleva käsittely täysistuntoa varten tapahtuu yhdessä valiokunnassa, on asiasta välttämätöntä ottaa säännös työjärjestykseen. Ehdotuksen 32 §:n 4 momenttiin sisältyy jo tällainen poikkeussäännös. Valiokunta on lisännyt sen yhteyteen maininnan perustuslain säätämistä, muuttamista tai kumoamista tarkoittavan ehdotuksen lähettämisestä perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi.

Ehdotuksen 34 §:n 3 momentin sanamuodon voidaan ymmärtää viittaavan puhemiesneuvoston mahdollisuuksiin ohjata jonkin valiokunnan työtä tietyssä aikana. Momentti saadaan tältä kannalta paremmin tarkoitustaan vastaavaksi, jos sen viimeinen sana muutetaan monikkoon. Valiokunta on muuttanut ehdotusta näin.

Suurella valiokunnassa noudatetaan 44 §:n perusteella muun muassa 43 §:n säännöksiä asiakirjojen julkisuudesta edellytyksin, ettei suuren valiokunnan työjärjestyksestä muuta johdu. Kun otetaan huomioon perustuslain 50 §:n 2 momentti (ks. PeVM 10/1998 vp, s. 17/I), ei ole mahdollista, että suuri valiokunta antaisi työjärjestyk-

sessään 43 §:ää pidemmälle meneviä rajoituksia asiakirjojen julkisuudelle.

5 luku. Asiain käsittely täysistunnossa

Ehdotuksen 45 §:n perusteluissa mainitaan nykyisen työjärjestyksen säännös siitä, että täysistuntoa ei tule jatkaa kello 23 jälkeen ilman erityistä syytä. Valiokunta pitää tärkeänä, että tätä periaatetta noudatetaan jatkossakin.

Ehdotuksen 48 §:n systemaattisesta sijainnista ja perusteluista selviää, että ehdotetut säännökset poissaoloista koskevat täysistuntotyötä. Valiokunnan mielestä tätä seikkaa on asianmukaista vielä selventää säädöstekstissä ja samalla osoittaa, että puhemiesneuvosto voi antaa ohjeita eduskuntatyötä koskevien läsnäolojen ja poissaolojen kirjaamisesta. Tarkoitus ei ole, että esimerkiksi poissaoloon valiokunnasta pyydetään erikseen lupaa.

Ehdotuksen 53 § sääntelee lakiehdotuksen käsittelyä. Yksinkertaistettua menettelyä koskevan 4 momentin sanamuoto ei oikein kata sitä perusteluista ilmenevää tarkoitusta, että menettelyä voitaisiin käyttää myös lakiehdotuksen johonkin osaan tai joihinkin osiin. Valiokunta on muuttanut momentin sanamuotoa sen selventämiseksi, että yksinkertaistettu menettely on mahdollinen myös osittaisena.

Ehdotuksen 64 § sisältää periaatteellisesti tärkeät säännökset siitä, että valiokunnan mietinnön perustelut katsotaan hyväksytyiksi, jollei eduskunta toisin päättä. Säännös on asiallisessa yhteydessä ehdotuksen 42 §:ään, jonka mukaan valiokunnan mietintö laaditaan lyhyesti. Valiokunnan mietinnön havainnollisuuden kannalta on tärkeää, että siinä keskitytään kohtiin, joissa valiokunta muuttaa, täydentää tai muutoin kehittää mietintöasian vireillepanoasiakirjassa, kuten hallituksen esityksessä olevia perusteluja. Niiden toistamista tulee välttää.

7 luku. Eduskunnan hallinto

Työjärjestyksen sisältämä uutuus on, että kansliatoimikuntaan valitaan 72 §:n 1 momentin mukaan neljä varajäsentä. Suomen perustuslain voimaantulojärjestelyistä annetun lain 2 §:stä joh-

tuu, että nykyisen vaalikauden alussa valitun kansliatoimikunnan toimikausi jatkuu valitsemispäätöksen mukaisesti. Näin ollen riittää, että uuden työjärjestyksen tultua voimaan kansliatoimikuntaan valitaan varajäsenet.

Ehdotuksen 73 §:n 7 kohdan nojalla kansliatoimikunnan tehtävänä on tehdä ehdotukset eduskunnan tilisäännön säätämisestä. Koska valtion talousarviosta annetun lain 25 §:n mukaan eduskunta vahvistaa tilisäännön puhemiesneuvoston ehdotuksesta, on kansliatoimikunnan kyseinen tehtävä ymmärrettävä niin, että se tekee puhemiesneuvostolle aloitteen tilisäännön säätämisestä. Valiokunta on muuttanut ehdotusta näin.

Lakitekniset muutokset

Valiokunta on muuttanut lakiteknisesti ehdotuksen 1 §:n 1 momenttia, 5 §:n 1 momenttia, 10 §:n 1 momentin 1 kohtaa, 3 luvun otsikkoa, 22 §:n 2 momenttia, 35 §:n 3 momenttia, 38 §:n 3 momenttia, 47 §:n 3 momenttia, 55 §:n 1 momenttia, 63 §:n 2 momenttia ja 67 §:n 1 momenttia sekä lisännyt 81 §:n edelle luvun otsikon.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että ehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti:

Eduskunnan työjärjestys

Eduskunta on Suomen perustuslain voimaantulojärjestelyistä 11 päivänä kesäkuuta 1999 annetun lain (732/1999) 7 §:n nojalla, noudattaen valtiopäiväjärjestyksessä lakiehdotuksen käsittelystä säädettyä järjestystä, hyväksynyt itselleen seuraavan työjärjestyksen:

1 luku

Valtiopäivät

1 §

Valtiopäiville kokoontuminen

Eduskunta kokoontuu valtiopäiville vuosittain helmikuun ensimmäisenä päivänä kello 12 , jollei eduskunta ole päättänyt muuta kokoontumisaikaa. Valtiopäivien avajaiset pidetään kolmen päivän kuluessa eduskunnan kokoontumisesta.

(2 mom. kuten PNE)

2 ja 3 § (Kuten PNE)

2 luku

Eduskunnan valitsevat toimielimet

4 §

(Kuten PNE)

5 §

Puhemies ja puhemiehistö

Puhemies johtaa eduskunnan toimintaa yhdessä puhemiesneuvoston kanssa siten kuin perustuslaissa ja tässä työjärjestyksessä (*poist.*) säädetään. Puhemies ja varapuhemiehet muodostavat puhemiehistön.

(2 mom. kuten PNE)

6 §

(Kuten PNE)

7 §

Valiokunnat

Eduskunnan pysyviä valiokuntia ovat suuri valiokunta sekä erikoisvaliokuntina perustuslakivaliokunta, ulkoasiainvaliokunta, valtiovarainvaliokunta, hallintovaliokunta, lakivaliokunta, liikennevaliokunta, maa- ja metsätalousvaliokunta, puolustusvaliokunta, sivistysvaliokunta, sosiaali- ja terveysvaliokunta, talousvaliokunta, (*poist.*) työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunta ja ympäristövaliokunta.

Eduskunta voi (*poist.*) asettaa tilapäisen valiokunnan. Tilapäisen valiokunnan toimikausi jatkuu siihen asti, kun valiokunta on saanut tehtävänsä suoritetuksi.

(3 mom. kuten PNE)

8 ja 9 §
(Kuten PNE)

10 §

Eduskunnan edustajat kansainvälisissä toimielimissä

Eduskunta valitsee keskuudestaan:

1) jokaisilla valtiopäivillä Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskuntaan 18 jäsentä ja yhtä monta varajäsentä;

(2 ja 3 kohta kuten PNE)

(2 ja 3 mom. kuten PNE)

11 §

Eduskunnan oikeusasiamies

Eduskunnan oikeusasiamiehen ja apulaisoikeusasiamiehen tehtävän avoimena olemisesta ilmoitetaan puhemiesneuvoston päättämällä tavalla. Vaalit toimitetaan (*poist.*) sen jälkeen, kun perustuslakivaliokunta on (*poist.*) arvioinut tehtävään ilmoittautuneita. (*Poist.*)

(2 mom. kuten PNE)

12—15 §
(Kuten PNE)

16 §

Vaalit

(1 ja 2 mom. kuten PNE)

Eduskunta valitsee valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajan sen jälkeen, kun virka on ollut haettavana ja valtiovarainvaliokunta on arvioinut hakijoita. Jos virkaan on useampia hakijoita, toimitetaan valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajan vaali.

17 ja 18 §
(Kuten PNE)

3 luku

Asiain vireilletulo valtiopäivillä

19 §
(Kuten PNE)

20 §

Eduskunta-aloitteet

(1 mom. kuten PNE)

Eduskunta-aloite voidaan tehdä eduskunnan ollessa koolla. Talousarvioaloite voidaan tehdä vasta eduskunnalle annetun valtion talousarvioesityksen johdosta ja se on jätettävä viimeistään kello 12 neljäntenätoista päivänä siitä, kun (*poist.*) esitys ilmoitettiin saapuneeksi. Talousarvioaloite lisätalousarvioesityksen ja talousarvioesitystä täydentävän esityksen johdosta on jätettävä viimeistään kello 12 neljäntenä päivänä siitä, kun esitys ilmoitettiin saapuneeksi.

(3 mom. kuten PNE)

21 §

Eduskunnan työtä koskevat ehdotukset

Edustajalla on oikeus tehdä ehdotus eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta, tilapäisen valiokunnan asettamisesta ja muusta eduskunnan toimivaltaan kuuluvasta asiasta, jonka vireillepanosta ei ole erikseen säädetty. Ehdo-

tus jätetään kirjallisena keskuskansliaan. Puhemiesneuvosto voi tarvittaessa antaa lausunnon ehdotuksesta.

22 §

Välikysymys

(1 mom. kuten PNE)

Välikysymykseen vastataan ulkopuolella päiväjärjestyksen puhemiehen kanssa tarkemmin sovittavana ajankohtana 15 päivän kuluessa siitä, kun kysymys on saatettu valtioneuvoston tietoon.

(3 mom. kuten PNE)

23—31 §
(Kuten PNE)

4 luku

Asiain valmistelu täysistunnolle

32 §

Valiokuntaan lähettäminen

(1 mom. kuten PNE)

Näiden asioiden valiokuntaan lähettämistä varten käydään täysistunnossa keskustelu (*lähetekeskustelu*). Lähetekeskustelun päätyttyä eduskunta päättää puhemiesneuvoston ehdotuksesta, mihin valiokuntaan asia lähetetään. *Puhemiesneuvosto voi päättää hallituksen esitystä täydentävän esityksen lähettämisestä valiokuntaan ilman lähetekeskustelua, mistä ilmoitetaan täysistunnossa.* Toimenpidealoitteiden valiokuntaan lähettämisestä säädetään 33 §:ssä.

(3 mom. kuten PNE)

Ehdotus perustuslain säätämisestä, muuttamisesta tai kumoamisesta lähetetään valmistelevasti käsiteltäväksi perustuslakivaliokuntaan. Hallituksen toimenpidekertomus lähetetään valmistelevasti käsiteltäväksi perustuslakivaliokuntaan. Siltä osin kuin kertomus koskee ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, se lähetetään kuitenkin ulkoasiainvaliokuntaan.

(5 mom. kuten PNE)

33 §
(Kuten PNE)

34 §

Käsittelyjärjestys

(1 ja 2 mom. kuten PNE)

Puhemiesneuvosto voi antaa tarkempia ohjeita siitä, missä järjestyksessä asiat otetaan käsiteltäviksi *valiokunnissa*.

35 §

Valiokuntien kokoontuminen

(1 ja 2 mom. kuten PNE)

Valiokunnan puheenjohtajan ollessa estynyt sovelletaan valiokunnan varapuheenjohtajaan, mitä (*poist.*) 1 ja 2 momentissa (*poist.*) säädetään valiokunnan puheenjohtajasta. Jos valiokunnan jäsen on estynyt osallistumasta valiokunnan kokoukseen tai esteellinen käsittelemään asiaa, hänen sijaansa tulee varajäsen.

36 ja 37 §
(Kuten PNE)

38 §

Lausunto toiselta valiokunnalta

(1 ja 2 mom. kuten PNE)

Valiokunta voi omasta aloitteestaan antaa toimialaansa koskevan lausunnon valtion talousarvioesityksestä valtiovarainvaliokunnalle 30 päivän kuluessa siitä, kun esitys on lähetetty valtiovarainvaliokuntaan.

39—44 §
(Kuten PNE)

5 luku

Asiain käsittely täysistunnossa

45 ja 46 §
(Kuten PNE)

47 §

Ilmoittautuminen täysistuntoon

(1 ja 2 mom. kuten PNE)

Täysistunnossa, joka pidetään 25 tai 26 §:ssä *tarkoitettun* asian käsittelemiseksi, ei toimiteta nimenhuutoa.

48 §

Poissaolo

Puhemiesneuvosto voi myöntää edustajalle luvan enintään viikon poissaoloon *täysistunto-työstä* muun syyn kuin sairauden tai eduskuntatyöhön liittyvän tehtävän vuoksi. Jos puhemiesneuvosto ei ole suostunut poissaolopyyntöön tai jos kyseessä on yli viikon poissaolo, eduskunta päättää poissaololuvasta. Tieto puhemiesneuvoston myöntämästä poissaololuvasta ja poissaolosta sairauden vuoksi merkitään täysistunnon pöytäkirjaan. Lisäksi pöytäkirjaan merkitään, ketkä edustajat ovat poissa täysistunnosta eduskuntatyöhön liittyvän tehtävän vuoksi.

Puhemiesneuvosto voi antaa ohjeita eduskuntatyötä koskevien läsnäolojen ja poissaolojen kirjaamisesta. (Uusi)

49—52 §
(Kuten PNE)

53 §

Lakiehdotuksen käsittely

(1—3 mom. kuten PNE)

Lakiehdotuksen sisältö voidaan yksityiskohtaisessa käsittelyssä todeta ilman pykäläkohtaista käsittelyä hyväksytyksi mietinnön mukaisena *niiltä osin kuin* asian asiakirjoissa ei ole mietinnöstä poikkeavia säännösehdoituksia eikä tällaisia ehdotuksia myöskään ole tehty 58 §:ssä säädettyssä järjestyksessä.

(5—7 mom. kuten PNE)

54 §
(Kuten PNE)

55 §

Ainoa käsittely

Muut kuin 53 ja 54 §:ssä *tarkoitettut* täysistunnon päiväjärjestyksen asiat, joista eduskunnan tulee päättää ja joista ei ole erikseen toisin säädetty, otetaan täysistunnossa ainoaan käsittelyyn. Ainoan käsittelyn lopuksi päätetään ehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä sekä tarvittaessa perusteluja koskevista ehdotuksista. Käsittelyn aluksi esitellään valiokunnan mietintö. Asiasta käydyn keskustelun jälkeen voidaan suorittaa yksityiskohtainen käsittely, jossa päätetään asiasta.

(2 mom. kuten PNE)

56—62 §
(Kuten PNE)

63 §

Äänestyksen tulos

(1 mom. kuten PNE)

Tulokset kaikista äänestyksistä säilytetään. Täysistunnon pöytäkirjaan merkitään, miten kukin on kone- tai lippuäänestyksessä äänestänyt ja ketkä ovat olleet äänestyksestä poissa, jos puhemies katsoo sen tarpeelliseksi tai 20 edustajaa seisomaan nousten sitä pyytää välittömästi äänestyksen tuloksen julistamisen jälkeen taikka jos ehdotuksen hyväksymiseen vaaditaan määränemmistö. Keskustelua asiasta ei sallita.

64—66 §
(Kuten PNE)

67 §

Suljettu istunto

Jos puhemies katsoo, että jotakin asiaa ei sen laadun vuoksi voida käsitellä julkisessa istunnossa, tai jos 25 kansanedustajaa ehdottaa jonkin asian käsittelemistä suljetussa istunnossa, puhemies tyhjennyttää yleisöparvet ja ehdottaa, että eduskunta perustuslain 50 §:n 1 momentin

nojalla päättää, onko asia käsiteltävä suljetussa istunnossa.

(2 mom. kuten PNE)

6 luku

Valtiopäiväasiakirjat

68—71 §
(Kuten PNE)

7 luku

Eduskunnan hallinto

72 §
(Kuten PNE)

73 §

Kansliatoimikunnan tehtävät

Kansliatoimikunnan tehtävänä on:

(1—6 kohta kuten PNE)

7) tehdä *aloite* eduskunnan tilisäännön säätämisestä;

(8 ja 9 kohta kuten PNE)

74 ja 75 §
(Kuten PNE)

8 luku

Erinäisiä säännöksiä

76—80 §
(Kuten PNE)

9 luku

Voimaantulo (Uusi)

81 §
(Kuten PNE)

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1999

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Ville Itälä /kok
jäs. Tuija Brax /vihr
Tarja Filatov /sd
Klaus Hellberg /sd
Esko Helle /vas
Gunnar Jansson /r
Jouko Jääskeläinen /skl
Paula Kokkonen /kok
Jouni Lehtimäki /kok

Johannes Leppänen /kesk
Hannes Manninen /kesk
Pekka Nousiainen /kesk
Heli Paasio /sd
Petri Salo /kok
Arto Seppälä /sd
vjäs. Ossi Korteniemi /kesk
Veijo Puhjo /vas.

VASTALAUSE 1

Perustelut

Me allekirjoittaneet hyväksymme valiokunnan mietinnön muilta osin, mutta katsomme, että 7 §:n 1 momentti tulisi säilyttää puhemiesneuvoston esittämässä muodossa, jolloin tulevaisuusvaliokunnasta tulisi eduskunnan pysyvä valiokunta.

Tulevaisuusvaliokunta on tarpeellinen osa suomalaista päätöksentekoa. Sen avulla voidaan ylittää eduskuntatyötä usein kahlitsevat valiokuntarajat ja kehittää yli budjetin- ja vaalikauden ulottuvaa pitkäjänteistä päätöksentekoa. Nykyisellään eduskuntatyö on usein pirstaleista, ja kokonaisuudet ja päätösten pitkäjänteisyyden vaikutukset unohtuvat.

Tulevaisuustyö vaatii pitkäjänteistä, innovatiivista ja pohtivaa työskentelyä. Epävarmuus

valiokuntatyön jatkuvuuden suhteen haittaa työtä ja lyö siihen väliaikaisuuden leiman. Tulevaisuusvaliokunta on herättänyt mm. kansainvälisesti paljon positiivista mielenkiintoa.

Tulevaisuus on myös tahdon asia. Yhteiskunnan jatkuva muutos vaatii nykyistä tulevaisuus-orientoituneempia työtapoja. Esimerkiksi teknologian kehitys on niin nopeaa, että lainsäädäntötyö ilman teknologian arviointia ja ennakointityötä on auttamattomasti jäljessä.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 7 §:n 1 momentti hyväksytään puhemiesneuvoston esittämässä muodossa.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1999

Paula Kokkonen /kok
Tarja Filatov /sd

Tuija Brax /vihr
Veijo Puhjo /vas

VASTALAUSE 2

Perustelut

Perustuslakivaliokunnan käsiteltävänä oleva puhemiesneuvoston ehdotus uudeksi eduskunnan työjärjestykseksi (PNE 1/1999 vp) on pääasias-
sa hyväksyttävä. Uuden työjärjestyksen 7 §:ssä työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunta -nimi on kuitenkin huonosti muotoiltu. Käytännössä jokaisen eduskunnassa toimivan erikoisvaliokunnan tulee omassa toiminnassaan ja päätöksenteos-
saan ottaa automaattisesti huomioon perustus-
lain asettamat tasa-arvovaatimukset. Tasa-arvo-
asioita varten ei tarvitse siten nimetä omaa va-
liokuntaa tai liittää tasa-arvoasioita erityisalaksi
minkään erityisen valiokunnan piiriin. Työ- ja
tasa-arvoasiainvaliokunta on pituudeltaan nimi-
hirviö. Erityisesti se korostuu tarkassa ruotsin-

noksessa (arbetsmarknads- och jämställd-
hetsutskottet). Nimi herättää enemmänkin hu-
moristisia ajatuksia, eikä se edesauta mitenkään
valiokunnan ansaitsemaa arvovaltaa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

*että eduskunnan työjärjestyksen 7 §:n
1 momentti kokonaisuudessaan kuuluu
kuten perustuslakivaliokunnan mietin-
nössä PeVM 9/1999 vp on mainittu,
mutta työ- ja tasa-arvoasiainvaliokun-
ta korvataan työasiainvaliokunta-ni-
mellä.*

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1999

Petri Salo /kok